

[A. Lyngé.]

Dernæst vil jeg gerne have lov til at fremføre enkelte bemærkninger til anlægsprogrammet i Grønland.

Der er i år foreslået 12 mill. kr. til fuldførelse af tidligere påbegyndte arbejder og nye anlæg. Heraf får skolen 1,7 mill. kr., som fordeles mellem 3 steder: Julianehaab, Godthaab og Holsteinsborg. Skolebyggeriet i Godthaab, der har ligget stille det sidste par år, er nu glædeligvis genoptaget. Men der er allerede sket så megen forsinkelse, at skolen ikke kan optage elever til efterskolen og heller ikke kan optage normal tilgang til realskolens 1. klasse. Det skyldes utilstrækkelig økonomi og mangel på indkvarteringsplads til eleverne.

I de allerede eksisterende bygninger og med udnyttelse af al disponibel plads er der hidtil skaffet indkvarteringsplads til 66 mandlige og 28 kvindelige elever. For at opnå dette høje tal måtte skolens arnartakstab rykke ud af deres værelser til fordel for eleverne. Økonomaen måtte af med det ene værelse af sin 2 værelses lejlighed. Både drenge- og pigeafdelingen er overbefolket i de gamle, utætte og usunde boliger, som ikke har været repareret i flere år, fordi vi hele tiden håbede på at få bevillinger til et nyt elevhus og en ny forplejningsafdeling.

Eleverne, Grønlands bedste ungdom, bor som sild i en tønde, som en af lærerne udtrykte det under et lærermøde, jeg deltog i. Det er overflødigt at bemærke, at det er umuligt at skaffe ro i de små 20 mands barakker, hvor eleverne skal bakse med hjemmearbejde, bl. a. i sprog og matematik, med samme krav som på tilsvarende skoler i Danmark. Men nu kan vi ikke fremtrylle mere plads i de allerede eksisterende bygninger, og vi mangler både logi og forplejningsplads til årets tilgang af nye elever, ialt 40 elever.

Sagen er så alvorlig, at realskolen — som jeg allerede har sagt det — der ellers optager 20—30 elever, ikke kan optage mere end 5 elever i skolens 1. klasse i år, heraf kun een kvindelig elev. Det betyder en udsættelse af den normale uddannelse af den grønlandske ungdom — Grønlands fremtidige arbejdskraft — og stor skuffelse for mange unge.

Der er imidlertid en anden lige så alvorlig

konsekvens, som jeg også har nævnt. Vi kan heller ikke optage elever i efterskolen i Godthaab, en skole, der er forbedringseskole for realskolens 1. klasse, fordi vi heller ikke har logi til tilgangen. Vi må sløjfe efterskolen i Godthaab ikke alene i år, men også de påfølgende år. Vi må nøjes med efterskolerne i Julianehaab og Egedesminde, som kun kan levere en enkelt klasserække på realskolen.

Pladsmanglen er delvis en følge af, at vi nu har planer om at genoplive en seminarielasse, der har været nedlagt et år. Det bliver ganske vist en dværgklasse — også på grund af manglende tilslutning — på ca. 5 elever, men vi vil gerne have den genoplivet, fordi vi foreløbig ikke kan undvære grønlandsk uddannede kateketer, selv om dette delvis går ud over tilgangen til efterskolen og realskolen. Vi mangler altså indkvarteringsplads til 40 elever i år. Jeg vil derfor indtrængende henstille, at regeringen finder på råd for det fornødne, inden det nye skoleår begynder i august i år.

Og så vil jeg gerne omtale, at de grønlandske folketingsmænd i går har fået en telegrafisk henvendelse fra befolkningen i Christianshaab angående skoleforholdene på stedet. Der står i telegrammet, der er sendt til folketingsmændene og Grønlandsministeriet, at man har erfaret, at bygning af en skole og en lærerbolig trods et løfte om opførelse i 1956 er blevet udsat. Befolkningen finder, at forhold, hvorunder 3—4 timers daglig undervisning af 70 børn foregår i et forfaldent skolelokale samt i en midlertidigt indrettet, lille, dårlig håndværkerbolig, er utilfredsstillende, og henstiller, at spørgsmålet optages til fornyet overvejelse. Henvendelsen i telegrammet er vedtaget af 97 danske og grønlandere i Christianshaab.

Jeg minder om, at jeg har fremdraget samme spørgsmål under anden behandling af finanslovsforslaget for 1955—56, idet jeg fandt det yderst utilfredsstillende, at 70 skolebørn blev undervist i et lokale, der er beregnet til 20. Det ærede medlem hr. Frederik Lyngé har omtalt det samme under første behandling af finanslovsforslaget i år. Vi grønlandske folketingsmænd vil derfor indtrængende støtte henvendelsen.

Må jeg i tilslutning til min omtale af